

Nederlandse literatuur op postzegels (1)

Be eerste "roerselen" van de Nederlandsche literatuur met daar direct aan vastgekoppeld de Brits-Keltische cultuur behandelt de heer J.Tolsma uit Roden in het eerste deel van zijn serie "Nederlandsche literatuur op postzegels".

Hoewel op de uitgiften van de Nederlandse posteringen betrekkelijk weinig aandacht wordt gegeven aan de Nederlandse literatuur, zeker in verhouding tot de literatuurzegels uit Bund, Berlin, D.D.R. en België, kunnen we toch wel een kleine thematische verzameling over dit onderwerp opzetten.

Vanaf 1936, toen in een serie Zomerzegels een zegel met het portret van Erasmus werd uitgegeven (NVPH 286, Mi 294), zijn er vrij regelmatig zegelbeelden verschenen met afbeeldingen van auteurs, van hun werk of van illustraties uit hun werk.

Eén van de oudste en meest befaamde l i t . werken uit de Ned. literatuur nl. de ridderroman "De jeeste van Walewein en het schaakbord" vinden we afgebeeld op een zomerzegel uit 1966 [NVPH 861 en 862). Daarop afgebeeld is een miniatuur uit het enig bewaard ge-

bleven handschrift van deze roman, dat nu in het bezit is van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde te Leiden. Overigens diende een deel van de serie ook ter herdenking van het 200-jarig bestaan van deze Maatschappij.

Op de miniatuur staat Walewein, de hoofdpersoon uit deze roman afgebeeld, terwijl hij uitrijdt om het zwevende schaakbord voor zijn vorst Arthur te veroveren. Helaas is op het zegelbeeld het schaakbord verdwenen.

Deze roman stamt uit de periode 1200 - 1214 en is geschreven door twee auteurs nl. Penninc en Pieter Vostaert, van wie de tweede het onvoltooid gebleven gedicht van de eerste voltooid.

*vgl. "Pennic die diohtede desen bouc
Pieter Vostaert maketse vort
So hi best mochte na die wort
Die hi van Pennic vant bescreven.*

Het verhaal stamt uit de Brits-Keltische cultuursfeer evenals de vele andere ridderromans rond koning Arthur en de ridders van de ronde tafel. De Britse posterijen hebben het afgelopen jaar ook aandacht aan deze oude vorm van literatuur besteed met een prachtige serie figuren uit de Brits-Keltische ridderromans. Zo zien we o.a. koning Arthur en zijn raadgever Merlijn op 17 p., Lancelot en zijn geliefde Guinevere, de vrouw van Arthur, op hun vlucht weg van het hof op 31 p. en de meest hoofse van alle ridders Galaad op 34 p. Al deze figuren komen ook in de Nederlandse versies van deze ridderromans voor. Waarschijnlijk zijn deze verhalen via Willem de Veroveraar (1066) of via naar West Europa vluchtende Britten tijdens de grote volksverhuizing uit Brittanië in Europa (i.c. Bretagne] terecht gekomen. Vanuit Frankrijk is er in de 12e en 13e eeuw een sterke cultuurstroom naar de Nederlanden en van daaruit naar Duitsland. Via deze weg komen dan de Brits-Keltische romans in onze gewesten terecht.

Het merkwaardige echter is dat er van de Walewein geen Frans voorbeeld bekend is, zodat er mogelijk sprake is van een oorspronkelijk Middel-Nederlands werk.

Het verhaal is een jeeste of queeste, een zoektocht naar een verdwenen voorwerp van grote waarde. Oorspronkelijk kostbaar en werelds, later vergeestelijkt. De Arthur-ridders zoeken dan de Graal en het is slechts aan de meest volmaakte ridder gegeven deze ooit te vinden.

Het verhaal van de Walewein is beroemd. Op zekere dag verschijnt er in het paleis van koning Arthur een zwevend schaakbord. Na enige aarzeling besluit Walewein het voor zijn vorst te gaan halen. Hij volgt het en komt na vele moeilijkheden te hebben overwonnen (rivier van vuur, draken en boosaardige ridders), terecht bij de eigenaar van het schaakbord. Deze belooft hem het bord als Walewein hem, in ruil daarvoor, het zwaard met de twee ringen kan leveren.

De zoektocht zet zich voort; het zwaard is te verkrijgen in ruil voor de verdwenen jonkvrouw Ysabele. Na zeer vele moeilijkheden slaagt Walewein er in om deze zoektochten succesvol af te sluiten. Zo succesvol dat hij tenslotte met het schaakbord en de jonkvrouw aan het hof van koning Arthur terugkeert. Hij heeft daarmee niet alleen een opdracht succesvol vervuld maar hij is door de zoektocht tevens een gelouterd ridder geworden. Dit laatste aspect, de groei

Yvert 459 Herdenking van de slag bij Hastings, toen Willem de Veroveraar Engeland binnenviel en grotendeels veroverde.

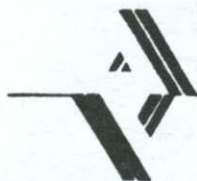
tot de volmaakte hoofsheid, is in deze romans de werkelijke bedoeling.

Het is een verhaal, waard om verteld en onthouden te worden; of om met de auteurs te spreken:

"Het dochten scade waert achter bleven",
De Zomerzegel uit 1966 draagt er op filatelistische wijze toe bij dat dit verhaal ook nu nog verteld wordt.

J.Tolsma

Het in uw verzameling geïnvesteerde kapitaal kan door bijv. lekkage, brand of diefstal verloren gaan. Dan is er geld, soms veel geld nodig om een nieuwe collectie op te bouwen.

A VAN DE HOEF
VERZEKERINGSWINKEL

Postbus 309, 6500 AH Nijmegen
Telefoon (080) 226585-233465
van Oldenbarneveltstraat 23,
6512 AS Nijmegen